

Ero Justitia.

24865/R

No. 72 A/1947.

In naam der Koningin.

De Temporaire Krijgsraad te Batavia in de zaak van den Auditeur Militair, ratione officii, tegen

██████████, oud 45 jaar, geboren te Hiroshima-shi, Japan (1-10-1902), Kolonel bij het Japansche Leger, thans gedetineerd in de strafgevangenis "Tjipinang" te Meester Cornelis;

Gezien de beschikking tot verwijzing naar den Temporairen Krijgsraad van den Auditeur Militair ddo. 22 November 1947, waarbij aan de klaagde wordt tenlastegelegd:

dat hij, in Nederlandsch-Indië in de maanden en op de data, alle gelegen in het jaar 1944, derhalve in oorlogstijd en op de plaatsen als hieronder nader omschreven, als onderdaan van de vijandelijke mogendheid Japan, oorlogsmisdrijven heeft gepleegd, hebbende immers, in strijd met de wetten en gebruiken van den oorlog, in de maanden Maart en April 1944, in zijn functie van "heitan-officier" van Semarang geduld, dat aan hem ondergeschikte burgers en militairen, een groep vrouwen ten getale van ongeveer 35, tevoren reeds door de Japansche bezettings autoriteiten geïnterneerd in de kampen Semarang-Oost, Gedangan en Balmaheira te Semarang in de kampen nummers 4 en 6 te Ambarawa en ondergebracht in de borddeelen, de Shoko-club, de Semarang-club, Hinomara en Futabaso te Semarang, tot de prostitutie dwongen en verkrachtten, terwijl hij wist, althans redelijkerwijs moest vermoeden, dat deze oorlogsmisdrijven begaan werden of zouden worden begaan;

welke verkrachtelingen, wegvoering voor gedwongen prostitutie, dwang tot prostitutie en slechte behandeling, zwaar lichamelijk en geestelijk lijden van alle, althans vele der genoemde vrouwen en meisjes heeft veroorzaakt;

welke feiten voorzien en strafbaar gesteld zijn bij art. 4 en volgende van de Ordonnantie Strafrecht Oorlogsmisdrijven S. 1946 No. 45;

Gelet op het exploit van beteekening en dagvaarding van den 6en Januari 1948, waarbij de klaagde is opgeroepen om op Maandag, den 26en Januari 1948 des voormiddags te 8.30 ure ter terechtzitting van den Temporairen Krijgsraad te Batavia, zitting houdende in het gebouw van het Hooggerechtshof van Nederlandsch Indië, gelegen aan het Waterloo-plein Oost No. 1, te verschijnen;

Gelezen 's Krijgsraads beschikking ddo. 4 Februari 1948, waarbij is gelast de opname van den beklagde ██████████ in een krankzinnigengesticht ter observatie voor ten hoogste 6 maanden;

Gelezen het rapport van J. Ferguson, Psychiater-neuroloog en dd. Geneesheer Directeur van het Buitengewoon Ziekenhuis "Grogol" te Batavia, waarin hij concludeert, dat beklagde niet psychotisch is;

Herlezen 's Krijgsraads beschikking ddo. 23 Maart 1948, waarbij is bepaald, dat de behandeling van de zaak tegen voornoemde beklagde zal worden voortgezet op Woensdag, den 24en Maart 1948;

Gelet op de vordering van den Auditeur Militair, voorgelezen en daarna aan den Temporairen Krijgsraad overgelegd, daartoe strekkende, dat de Temporaire Krijgsraad voornoemd, de beklagde zal schuldig verklaren aan de oorlogsmisdrijven:

"Wegvoering van meisjes of vrouwen voor gedwongen prostitutie", "Het dwingen tot prostitutie" en "Verkrachting", en hem deswege zal veroordeelen tot de doodstraf;

Gezien de stukken van het proces voor zover daarvan gebruik gemaakt aan beklagde vertoond en voorgehouden;

Gelet op hetgeen door beklagde en zijn toegevoegden raadsman ter verdediging is naar voren gebracht;

Overwegende, dat aan beklagde zijn voorgelezen en voorgehouden de reeds in het vonnis tegen zijn mede-beklaagden vermelde bewijsmiddelen, de verkorte inhoud waarvan hier geïnserceerd wordt beschouwd (zie pagina 12 tot en met pagina 31), waardoor bewezen is al datgene wat reeds in het evengenoemd vonnis is bewezen verklaard (zie pag. 31 tot en met 35);

Overwegende, dat derhalve thans behoort te worden nagegaan of en hoe ja in hoeverre beklagde voor deze welbewezen feiten aansprakelijk is;

Overwegende, dat beklagde, ter terechtzitting van 26 en 31 Januari en na onderbreking wegens op geestelijke afwijkingen wijzend wangedrag, waarvoor zijn observatie en psychiatrisch onderzoek werden gelast, ter zitting van 24 Maart 1948 op de tenlastelegging gehoord, in hoofdzaak heeft opgegeven;

dat

dat hij erkent ten deele verantwoordelijk te zijn voor het gebeurde te Semarang, zooals in de tenlastelegging omschreven (en ten aanzien van zijn medabeklaagden bij vonnis van den Krijgsraad, uitgesproken op 24 Maart 1948, bewezen verklaard);

dat hij, omstreeks Januari 1944 te Semarang, in den rang van Luitenant Kolonel verbonden aan de aldaar gevestigde militaire opleidingschool voor officieren, als algemeen leider der tactische opleiding van de cadetten, rechtstreeks ondergeschikt aan den commandant der school, den generaal-majoor [redacted], tijdens een gesprek met kolonel [redacted], eveneens aan de cadettenschool verbonden, over de ongewenschte toestanden te Semarang, in verband met de weinige controle over de prostitutie's aldaar, het ontbreken van voldoende gezonde vrouwen in de voor de Japansche militairen bestemde bordeelen, tot de oprichting waarvan besloten was en de uitbreiding tengevolge daarvan, van de geslachtsziekten heeft gesproken, waarbij kolonel [redacted] mededeelde, dat hij generaal [redacted] een voorstel wilde doen om tot verbetering te komen, waarop beklagde, [redacted] naar [redacted] verzegelde;

dat [redacted] bij generaal [redacted] met het voorstel voor den dag kwam om in de te Semarang nieuw op te richten bordeelen, vrouwen te plaatsen, die uit de interneeringskampen gerecruiteerd zouden worden;

dat generaal [redacted] wel voor het plan voelde, doch twijfelde of de toestemming, die voor het weghalen der vrouwen uit de nog onder civiel bestuur staande kampen noodig was en door het Hoofdkwartier van het 16e Leger, dat ook met de oprichting der bordeelen bemoeienis had, gegeven moest worden, wel zou kunnen worden verkregen;

dat tijdens deze besprekingen de eisch van vrijwilligheid der betrokken vrouwen in het geheel niet ter sprake is geweest, omdat dit niet van zelf sprak;

dat de hem voorgehouden passage van zijn verhoor tijdens het nasporingsonderzoek, 12006/R, d.d. 11-6-1946, waarin hij op de vraag "Wat werd er bij [redacted] besproken?", het tegendeel zou hebben beweerd, onjuist is en daarin, niet tegenstaande zijn, beklagde's, protest bij zijn verhoorder, den heer Schouten, evenals verschillende andere opgaven, waartegen hij eveneens protesteerde, doch zonder resultaat, is blijven staan;

dat toch zijn verhoorder telkens, wanneer hij tegen bepaalde passages in dat proces-verbaal protesteerde, welke in tegenspraak met de beklagde's opgaven waren, zeide, dat de afwijkingen niet van zooveel belang waren en dat wat er stond, op hetzelfde neerkwam; zoowel de verhoorder als de tolk, zekere [redacted], wilden hun standpunt, dat beklagde's geweten moest hebben, dat bij het uit de kampen halen en in de bordeelen onderbrengen der vrouwen bedrog en geweld hadden plaats gehad, niet verlaten; beklagde's verhoorder heeft naar aanleiding van beklagde's opgaven betreffende bovenbedoeld gesprek bij generaal [redacted] gezegd, dat beklagde's toch moest weten, dat het met geweld en bedrog uit interneeringskampen halen der vrouwen en meisjes tegen de wetten en gebruiken van den oorlog was, waarop beklagde heeft geantwoord dit zeer goed te weten en dat het daarom van zelf sprak, dat er niet over gesproken was, aangezien slechts aan vrijwillige reëcrutering gedacht werd;

dat hij ook nooit, zooals in bedoeld proces-verbaal vermeld staat, heeft opgegeven, dat hij dadellijk na terugkomst uit Tokio vernomen had, dat er geweld was gepleegd; dat hij en het Hoofdkwartier, dat van hem dat hij niettemin het proces-verbaal, zij het onder protest tegen bedoelde onjuiste passages, heeft geteekend, in de verwachting, ter terechtzitting de zaak recht te kunnen zetten;

dat bedoelde bespreking plaatsvond kort voor zijn vertrek naar Tokyo omstreeks einde Januari 1944; dat beklagde's kennis van geweld alvorens dat hij intusschen, gedurende de ongeveer twee weken, die aan zijn vertrek voorafgingen, te Semarang nog alles in het werk heeft gesteld om onder de vrije bevolking voldoende prostitutie's te vinden, doch zonder bevredigend resultaat;

dat hij toch het met [redacted] plan niet geheel eens was, omdat hij praktische moeilijkheden voorzag, echter, toen plaatselijke werkmans niet bleek te wilsten, in opdracht van generaal [redacted] een schema heeft opgesteld, ter voorlegging aan het Hoofdkwartier;

dat in verband met zijn vertrek, majoor [redacted], die als zijn opvolger was aangewezen, door kolonel [redacted], die verantwoord was voor het plan voor de verdere uitwerking is uitgezocht;

dat hij, beklagde, zich verder niet met deze zaak heeft ingelaten, doch tezamen met majoor [redacted] naar Batavia is gereisd, waarbij hij ervan op de hoogte was, dat majoor [redacted] te Batavia onder meer de toestemming van het Hoofdkwartier zou gaan halen;

dat hij kort na zijn terugkomst te Semarang ongeveer eind Maart

1944 aan een diner te Semarang heeft gehoord, dat het plan was ten uitvoer gelegd;

dat hij persoonlijk nooit een der bordeelen heeft bezocht, doch wel in het restaurant van de Shoko-club is geweest;

dat hij bij zijn terugkomst niet meer heeft ontmoet, daar deze naar zijn Infanterie-eenheid was teruggekeerd en dat hij den dienst van niet persoonlijk heeft overgenomen, daar de luitenant de werkzaamheden had waargenomen en hij, beklagde, zelf het bij zijn terugkomst in verband met wederopneming van zijn taak van hoofd-instructeur voor de nieuwe tactische beginselen aan de Cadettenschool - welke hij te Tokyo had bestudeerd aan de hand van de nieuwste oorlogservaringen - het te druk had om zich hiermede te bemoeien;

dat hij bovendien, nadat hij gehoord had, dat het bordeelenplan was uitgevoerd, voor deze aangelegenheid niet veel belangstelling had;

dat hem nimmer geruchten hebben bereikt, dat tegen in die bordeelen ondergebrachte vrouwen geweld was gebruikt of dat er niet vrijwilligers bij waren, hetwelk hem eerst bekend is geworden, toen hij de tenlastelegging in deze zaak onder oogen kreeg;

dat wel de order tot sluiting der bordeelen, welke ongeveer twee weken na zijn terugkeer afkwam, voor hem aanleiding was om een onderzoek in te stellen en hij daarom aan luitenant de betreffende papieren heeft opgevraagd;

dat hierbij geen schriftelijke toestemming van het Hoofdkwartier werd aangetroffen, wel echter de geschreven instemming der vrouwen, waarin evenwel omtrent den aard der werkzaamheden, waartoe zij zich bereid verklaarden, niets was vermeld;

dat hij hierop om opheldering heeft gevraagd en, toen deze geen afdoend antwoord kon geven, aan generaal heeft gerapporteerd, dat die schriftelijke toestemming van het Hoofdkwartier ontbrak;

dat generaal naar aanleiding van dit rapport gezegd heeft, dat het een vervelende geschiedenis was, waarbij hij, beklagde, den indruk kreeg, dat volledig op de hoogte was, zulks te meer, daar zei, dat hij dan misschien wel naar Batavia zou moeten zenden;

dat echter een paar dagen later generaal zelf naar Batavia is gegaan;

dat ook van de Kempeitai hem in dien tijd eens bezocht heeft, doch hem het doel van dit bezoek, hoewel de prostitutie ter sprake werd gebracht, niet duidelijk is geworden, hoewel hij den indruk had, dat om gegevens tegen de andere officieren van de opleidingschool en tegen generaal kwam;

dat hij, hoewel hij geen enthousiast voorstander van het plan van was, toch nimmer hierover zoo ver heeft doorgedacht, dat hij inzag, dat het halen van vrouwen uit interneeringskampen voor plaatsing in bordeelen, - ook al deden ze dat vrijwillig -, een schending van de wetten van de menselijkheid en van de internationale conventies opleverde;

dat onder de groep officieren in garnizoen te Semarang de kolonel, die als commandant van de Infanterie-eenheid en als lid van den staf van de Cadettenschool, bovendien de oudste en hoogste in rang was onmiddellijk onder generaal, uit dien hoofde in zaken betreffende het welzijn der militairen een oppermachtige stem had, zoodat wel naar hem geluisterd moest worden en het bordeelenplan, dat van hem uitging en waarvoor hij enthousiast was, dan ook tot uitvoering werd gebracht;

dat hij, hoewel hij ontkent zich aan het hem ten laste gelegde te hebben schuldig gemaakt in den zin zooals in de tenlastelegging is omschreven en hij met name de daarin bedoelde daden van geweld niet heeft geduld, daar hij daar nimmer van de op de hoogte is geweest, noch dit heeft kunnen zijn, omdat hij afwezig was, hij zich niettemin nu is gebleken, dat bij de verdere uitwerking van de plannen aan den opzet waarvan hij zijn medewerking heeft verleend, de in de tenlastelegging omschreven gevolgen zijn opgetreden, terzake waarvan zijn medebeklagden zijn veroordeeld tot straf, mede voor deze gevolgen aansprakelijk acht, daar hij thans inziet, dat hij door den generaal anders te adviseeren, deze gevolgen wellicht had kunnen afwenden;

dat hij voorts beseft, dat hetgeen te Semarang is gebeurd, een ernstige misdaad tegen de menscheid was, waarvoor de leiding van de Cadettenschool de verantwoordelijkheid moest dragen, zoodat hij, beklagde, de ondanks zijn afwezigheid bij de uitvoering der plannen en zijn onkundigheid van het daarbij voorgevallene, zich mede verantwoordelijk gevoelt;

Overwegende, dat derhalve twee punten vast staan:

1. dat

1. dat beklagde aan het vormen en uitwerken van het plan om bordeelen te Semarang op te richten en daarin meisjes en vrouwen uit de interneeringskampen als prostituee te gebruiken heeft medegewerkt terwijl hem tevens bekend was, dat daarvoor toestemming zou worden gevraagd aan het Hoofdkwartier van het 16e Leger te Batavia;
2. dat beklagde na terugkeer te Semarang (einde maart 1944) uit Tokio, waarheen hij voor het bijwonen van een conferentie, waarop de nieuwe gevechts-methoden zouden worden besproken, einde Januari 1944, was vertrokken, op de hoogte is gekomen van de aanwezigheid van de bordeelen zodanig voor zijn vertrek waren geprojecteerd en dat hem evenzeer bekend is geworden, dat daarin vrouwen en meisjes uit interneeringskampen werkten;

Overwegende, dat verder vaststaat, dat beklagde na zijn terugkeer bij het beschouwen van de administratieve bescheiden betreffende deze bordeelen, ontdekte, dat de toestemming van het Hoofdkwartier van het 16e Leger ontbrak en dat in de bereid verklaringen van de vrouwen en meisjes de aard van de te verrichten arbeid niet was vermeld, dat hij van generaal [redacted] hieromtrent geen verklaring heeft gekregen;

dat hij tenslotte verder niets heeft gedaan om dit te onderzoeken; Overwegende, dat - zooals reeds op pag. 52 van meergenoemd vonnis tegen de andere beklagden in deze zaak is overwogen - reeds het werven van vrijwilligers uit interneeringskampen, daarbij gebruik makende van de slechte en onmenselijke omstandigheden aangaande voeding en ligging in die kampen, die men bovendien zelf in het leven had geroepen en bestendigde, in strijd is met zedelijkheid en menselijkheid en dienvolgens onder de gegeven omstandigheden zeer in strijd met de wetten en gebruiken van den oorlog;

dat derhalve beklagde - die tevens was belast met de functie van Heitan-officier - door zijn goedkeuring te hechten aan een dergelijk plan, aan de uitwerking daarvan mede te helpen en naderhand nimmer te controleeren, op welke wijze dat plan in de praktijk was uitgevoerd en hoe de ingevolge daarvan ingerichte bordeelen werkten, aansprakelijk moet worden gehouden voor de strafbare handelingen die daarbij werden gepleegd;

dat toch de oorlogsmisdrijven, die blijkens opgemeld vonnis door zijn mede-beklaagden zijn gepleegd, zijn voortgevloeid uit het bovenomschreven plan en door beklagde hadden kunnen en moeten zijn voorkomen, terwijl hij door - nadat hij uit Japan was teruggekeerd en zijn ambtsbezigheden weer had aanvaard - na te laten zich omstandig op de hoogte te stellen van deze bordeelen en wat daarmee samenhang - de voortzetting van het plegen van deze oorlogsmisdrijven heeft geduld;

dat hij zich als hoofd-officier ervan bewust moest zijn dat Nederlandsche vrouwen en meisjes in het algemeen en in principe niet bereid zouden zijn hun interneeringskampen te verlaten om als prostituee in Japansche bordeelen te gaan werken en dat zij daartoe slechts door misleiding en/of geweld zouden overgaan;

dat hij evenals de overige bij deze zaak betrokken officieren zich niets heeft aangetrokken van het lot van de zich geheel en volledig in de macht van de bezettings-autoriteiten bevindende vrouwen en kinderen en zich geen oogenblik erin verdiept heeft dat een voorstel aan die vrouwen en meisjes om dergelijke diensten aan den Japanner te gaan verlenen - tengevolge van de onderworpenheid en onvrije toestand, waarin zij waren gebracht - reeds op zich zelf een ernstig misdadige strekking in zich droeg;

dat hij met deze houding duidelijk te kennen heeft gegeven het geheel eens te zijn met den geest die bij de leidende officieren omtrent deze bordeel-aangelegenheid aanwezig was;

Overwegende, dat uit beklagde's eigen opgave, dat hij bij het nagaan van de administratieve bescheiden noemens deze bordeelen heeft opgemerkt, dat de toestemming van het Hoofdkwartier van het 16e Leger ontbrak en dat in de bereid verklaringen van de betrokken vrouwen en meisjes de aard van den arbeid niet was omschreven, waar eens bleek dat het den Japanner er in het algemeen zeer veel aangelegen was om middels hunne administratie, de feitelijke slechte toestanden die zij voor krijgsgevangenen en geïnterneerden hadden geschapen, te bedekken en voor hogere autoriteiten verborgen te houden, immers in dien beklagde de op hem als heitan-officier rustende verantwoordelijkheden juist had gevoeld en uitgeoefend, het onbegrijpelijk is waarom hij - nadat generaal [redacted] daarover uiterst onbevredigende en ontwijkende antwoorden had gegeven - niet onmiddellijk een onderzoek naar de werkelijke toestand en gebeurtenissen heeft ingesteld;

Overwegende, dat uit het bovenstaande volgt, dat beklagde

schuldig

schuldig moet worden verklaard aan het hem ten laste gelegde delict van de daar omschreven misdrijven terzake waarvan de daders inmiddels bij vonnis van dezen Temporairen Krijgsraad No. 72/1947 tot straffen zijn veroordeeld;

Ten aanzien van de op te leggen straf:

Overwegende, dat weliswaar door den Auditeur Militair tegen beklage de doodstraf is gevorderd, doch de Krijgsraad zich daarmee niet eens kan verklaren;

dat toch beklagde ten tijde van de daadwerkelijke uitvoering van het met zijn medewerking gemaakte plan afwezig was en eerst nadat de bordeelen reeds een maand in werking waren, te Semarang is teruggekeerd;

dat mitsdien de meeste aansprakelijkheid voor de gepleegde oorlogsmisdrijven op die uitvoerders moet rusten, zooals tot uitdrukking is gebracht in het tegen hen gewezen vonnis;

dat niettemin beklagde's schuld groot is, omdat hij als onder hoofd-officier en als een der voornaamsten invloedrijkste adviseurs van den commandant - den generaal majoor - een deel had behoord op te werpen tegen de uit de officieren-groep van de Cadetschool komende drang om tot de oprichting van bordeelen bevolkt met vrouwen en meisjes uit interneringskampen te geraken;

dat hij ter terechtzitting - voorzover dit met zijn ontwikkelde antwoorden in overeenstemming was te brengen - blijkt heeft gegeven dit zeer goed te begrijpen en ook zelf in te zien dat hierin juist voornamelijk zijn schuld is;

dat de Krijgsraad dan ook - mede rekening houdende met de omstandigheid, dat beklagde terugkeerdend uit Tokio zijn belangstelling en energie gericht had op de uitvoering van de nieuwe richtlijnen aangaande moderne gevechts-methoden, hetwelk door hem als Japansch officier van zeer groot belang moest worden geacht - een straf van vijftien jaren een voldoende correctie oordeelt;

Gelet op de Ordonnantie Strafrecht Oorlogsmisdrijven artikel I Nos 6, 7 en 35 van S. 1946 - 44, S. 1946 - 45 en S. 1946 - 47 juncto 74;

Verklaart den in hoofde dezes genoemde beklagde's schuldig aan de oorlogsmisdrijven van:

"Wegvoering van meisjes of vrouwen voor gedwongen prostitutie", "Het dwingen tot prostitutie" en "Verkrachting";

Veroordeelt hem deswege tot een gevangenisstraf voor den duur van vijftien jaren;

Aldus gewezen den 30en Maart 1948 bij de heeren Mr. J. la Riviere, Luitenant Kolonel, President, Mr. L.F. de Groot, Majoor en Mr. A.J.A. Theijs, Kapitein, Leden, in tegenwoordigheid van Mr. A. Uyt den Bogaard, le Luitenant, Secretaris, geresumeerd en gearresteerd den 20en April 1948.

In kennis van mij:
De Secretaris, (w.g.) A. Uyt den Bogaard.

De President, (w.g.) J. la Riviere,
Leden: (w.g.) L.F. de Groot,
(w.g.) A.J.A. Theijs.

Op heden, den 8en September 1948 is door mij Mr. M.A.F. Zwager, Resident, Hoofd Tijdelijke Bestuursdienst te Batavia, tot hovenstaand vonnis het fiat executie verleend.

De Resident, Hoofd Tijdelijke Bestuursdienst te Batavia, (w.g.) M.A.F. Zwager.

Uitgesproken ter openbare terechtzitting van den elfden September 1948 van den Temporairen Krijgsraad te Batavia, samengesteld als volgt: Meester L.F. de Groot, Majoor, President, Kapitein F.M.P. Claassen, Kapitein H.W. Heckman, Leden, Meester W. Geurts, le Luitenant, Secretaris, ter presentie van den Auditeur Militair, Meester J. Diephuis, beklagde en zijn toegevoegden raadsman -

In kennis van mij:
De Secretaris, (w.g.) W. Geurts.

De President, (w.g.) L.F. de Groot.

Voor eensklindend afschrift,
De Secretaris, (w.g.) A.V. de Leau.